T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/538
KARAR NO : 2022/601
KARAR TR : 28/11/2022

ÖZET: 2920 sayılıTürk SivilHavacılık Kanunu'nun 144. maddesi uyarınca,insansız hava aracı ile uçuş izni almadan uçuş yapıldığı gerekçesiyle, anılan Kanun ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik uyarınca davacıya verilen idari para cezasının iptali istemiyleaçılan davanın ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

KARAR

Davacı : E. B
Vekili : Av. M. E
Davalı : Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. N. C, Av. A. K

I. DAVA KONUSU OLAY

1. T.C. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün CZ-21034000Z3DA sayılı idari para cezası tutanağı ile,"*izinsiz İHA uçurulması, 2920 sayılıTürk Sivil Havacılık Kanunu 144. maddesi uyarınca insansız hava aracı ile uçuş izni almadan uçuş yapılması*" fiilinden ötürü, 2920 sayılı Kanun ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik uyarınca davacıya 10.416 TL idari para cezası verilmiş,davacı vekili idari para cezasının iptali istemiyle adli yargı yerine başvuruda bulunmuştur.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliği 15/04/2022 tarih ve Değişik İş No.2022/1445 sayı ile,**itiraza konu idari yaptırım kararı hakimliklerinin görev alanına girmediği gerekçesiyle, başvurunun 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 28/1-b maddesi uyarınca görevsizlik nedeniyle usulden reddine, 2577 sayılı Kanun gereğincegörevli mahkeme olan İdare Mahkemelerine dava açılabileceğinin muhtariyetine karar vermiş; itiraz edilmesi üzerine Karşıyaka 2. Sulh Ceza Hakimliği 26/04/2022 tarih ve Değişik İş No.2022/1929 sayiile itirazın reddine kesin olarak karar vermiş ve görevsizlik kararı kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Danıştay 10.Dairesi'nin 2015/1188 Esas, 2018/2833 Karar sayılı ilamı ve bir çok Danıştay ile Bölge İdare Mahkemesi kararında da belirtildiği üzere; 2920 sayılı Kanun'a göre tanzim edilen idari para cezasına ilişkin tutanaklara yapılan itirazlara ilişkin görevli yargı yerinin idari yargı yerleri olduğu ve söz konusu kararın Sulh Ceza Hakimliğince incelenebilecek kararlardan olmadığı anlaşılmakla, itiraz edenin iş bu talebinin 5326 sayılı yasanın 28/1-b maddesi uyarınca görevsizlik nedeniyle usulden reddine ve 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 9/1. maddesi gereğince kararın kesinleşmesini izleyen günden itibaren otuz gün içinde görevli mahkemede dava açılabileceğinin muhtariyetine yönelik karar vermek gerektiği kanaatine varılmış ve aşağıdaki şekilde karar verilmiştir."*

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. **Ankara 2. İdare Mahkemesi 04/08/2022 tarih ve E.2022/1234 sayı ile,**davanın görüm ve çözümünün adli yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurulmasına, dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"İncelenen uyuşmazlıkta, öngörülen idari para cezasının 5326 sayılı Kanun'un 16. maddesinde belirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nda da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır.*
>
> *Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı nedeniyle, görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun*

hükümleri dikkate alınacağından, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin (1) numaralı bendi uyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır."

III. İLGİLİ HUKUK

5. 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'nun, "*Amaç*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun amacı; devamlı ve hızlı bir gelişme gösteren,ileri teknolojinin uygulandığı,sürat ve emniyet faktörlerinin büyük önem taşıdığı sivil havacılık sahasındaki faaliyetlerin ulusal çıkarlarımız ve uluslararası ilişkilerimize uygun bir şekilde düzenlenmesini sağlamaktır."

6. *"Kapsam"* başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"Bu Kanun,kamu kurum ve kuruluşları ile gerçek ve özel hukuk tüzelkişilerinin havacılık sahasındaki faaliyetlerini kapsar.
Devlet hava araçları, açık hüküm bulunmayan hallerde bu Kanunun kapsamı dışındadır."

7. *"Kabahat oluşturan davranışlar"* başlıklı 143. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunun;
a) 11, 18, 19, 26, 28, 29, 54, 58 ve 89 uncu maddeleri ile 9 uncu maddesinin üçüncü, 95 inci maddesinin birinci ve 102 nci maddesinin ikinci fıkrasına aykırı davranışta bulunanlara bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar,
b) 23, 24 ve 25 inci maddeleri ile 57 nci maddesinin son fıkrasına aykırı davranışta bulunanlara beşyüz Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar,
idarî para cezası verilir.
Yukarıdaki fıkralarda belirtilenler dışında kalıp da Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün sivil havacılığı düzenlemek maksadıyla alacağı önlemlere uymayanlara, beşyüz Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idarî para cezası verilir.
Bu madde hükümlerine göre idarî para cezasına karar vermeye Ulaştırma Bakanlığı Sivil Havacılık Genel Müdürü yetkilidir."

8. *"İnsansız hava araçları"* başlıklı 144. maddesi şöyledir:

"(Mülga: 23/1/2008-5728/578 md.; Yeniden düzenleme: 15/8/2016-KHK-674/33 md.; Aynen kabul: 10/11/2016-6758/29 md.)
İnsansız hava aracı satan şirketlerin sorumlu işleticileri ve yöneticileri, satılan araç bilgileri ile satın alanların kimlik bilgilerini usulüne uygun şekilde tutmak ve azami kalkış ağırlığı beşyüz gram (dahil) üzerindeki insansız hava araçları ile ilgili bilgileri, aynı gün içinde Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü tarafından oluşturulan kayıt sistemine kaydetmek zorundadır. Bu kayıtlar, suç işlenmesinin önlenmesi ve suç soruşturmalarında kullanılmak üzere kolluk birimleriyle paylaşılır. Bu yükümlülüğe aykırı hareket edenler ile yurtdışından bireysel olarak getirdiği veya yurtiçinde devraldığı aracı en geç üç gün içinde sisteme kaydettirmeyenlere beşbin Türk Lirası idari para cezası verilir.
Kayıt esnasında gerçeğe aykırı beyanda bulunanlar veya veri girişi yapanlara onbin Türk Lirası idari para cezası verilir.
Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca belirlenen kurallara aykırı olarak veya mülki idare amirlerince belirlenen alanlar dışında insansız hava aracı uçuran kişilere bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idari para cezası uygulanır.
Yukarıda sayılanlar dışında kalıp da Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün insansız hava araçları ile ilgili koyduğu kurallara ve bu kapsamda sivil havacılığı düzenlemek maksadıyla alacağı önlemlere uymayanlara bin Türk Lirasından onbin Türk Lirasına kadar idari para cezası verilir.
Belirlenen alanlar dışında insansız hava aracı uçuranlara uygulanacak idari para cezaları mahallin mülki idare amirince, diğer idari para cezaları ise Sivil Havacılık Genel Müdürü tarafından uygulanır.
Bu maddenin uygulanmasına ilişkin usul ve esaslar İçişleri Bakanlığı ve Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığınca müştereken çıkarılan yönetmelikle düzenlenir."

9. 144. madde metninin başında, *"Bu maddede yer alan para cezaları için Kanunun sonunda yer alan tabloya bakınız."* notu bulunmaktadır. Kanun'un sonunda "*2920 SAYILI KANUNUN 143 VE 144 ÜNCÜ MADDELERİNDEKİ PARA CEZASI MİKTARLARI İLE İLGİLİ TABLO*" yer almaktadır. Bu tabloda, 143 ve 144. maddenin ilgili fıkralarına göreuygulanacak ceza tutarlarıbelirtilmiştir.

10.29/01/2013 tarih ve28543 sayılı Resmî Gazetede yayımlananSivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik'in, "*Amaç ve kapsam*" başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Yönetmeliğin amacı, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanununda belirtilen hükümlere ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün sivil havacılığı düzenlemek maksadıyla alacağı önlemlere aykırılık oluşturan fiilleri ve bu fiillere 2920 sayılı Kanunun 143 üncü maddesi

uyarınca verilecek idari para cezalarına ilişkin usul ve esasları düzenlemektir."

11. *"İdari para cezası"* başlıklı 4. maddesi şöyledir:

"(Değişik:RG-7/3/2017-30000)

(1) 2920 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) bendinde geçen fiillerden;

a) Zorunlu kurtarmaya yardım işlemleri ile can ve mal güvenliğini korumaya yönelik tedbirler dışında, araştırma ve soruşturmanın selametle yürütülmesini engelleyecek işler yapılması ve delillerin muhafazasının sağlanmaması ile bu konuda mahalli mülki amirler tarafından alınan tedbirlerin uygulanmaması halinde 10.000 TL idari para cezası,

b) Gerçek ve tüzelkişilerin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığından ön izin almadan ticari amaçla hava araçlarıyla yolcu veya yük taşıma faaliyetlerinde bulunmaları halinde 10.000 TL idari para cezası,

c) İşletme ruhsatı olmaksızın hava araçlarıyla ticari faaliyette bulunanlara 10.000 TL idari para cezası,

ç) Tarifeli olarak hava ulaştırma hizmeti yapmak için ruhsat almış bulunan işletmelerde; talep edildiğinde tarife içerisinde yapılan her uçuşta, ücret karşılığında posta taşıma yükümlülüğünü yerine getirmeyenlere 10.000 TL idari para cezası,

d) Denetim için istenilen bütün teknik ve ekonomik bilgileri verme yükümlülüğünü yerine getirmediği takdirde ruhsat sahiplerine 10.000 TL idari para cezası,

e) Taşımayı ilgilendiren genel şartlar ve tarifelerde izin verilmesinden sonra yapılacak değişiklikleri, ilgilinin Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığına tasdik ettirmemesi halinde 10.000 TL idari para cezası,

f) Türk sivil uçak siciline tescil edilen hava aracının, evvelce kayıtlı bulunduğu sicilden sildirilmemesi halinde 6.000 TL idari para cezası,

g) 2920 sayılı Kanunun 89 uncu maddesinde belirtilen belgelerinin hava aracında bulundurulmaması halinde 6.000 TL idari para cezası,

ğ) Belirlenmiş bulunan gümrüklü havaalanlarından başka bir yere zorunluluk nedeniyle iniş yapıldığı takdirde, hava aracı sorumlu pilotu, durumu derhal varsa havaalanı yöneticisine, yoksa en yakın mülki amire veya zabıta yetkilisine duyurmak ve yetkili makamlar el koyuncaya kadar hava aracını, yolcuları ve yükü ile birlikte güvence altına alma yükümlülüğünü yerine getirmediği takdirde 6.000 TL idari para cezası,

h) Pilotlar ile hava aracının sevk ve idaresi bakımından gerekli personelin, faaliyette bulunabilmeleri için, Ulaştırma, Denizcilik ve Haberleşme Bakanlığından yeterlik belgesi almadıkları veya bu belgeleri belirli süreler içinde yenilemedikleri takdirde 10.000 TL idari para cezası,

ı) Kaptan pilot hava aracında işlenen suç ve kabahatlerle ilgili olarak gereken kanuni tedbirlerin alınmasını sağlamak amacı ile durumu en kısa zamanda yetkili makamlara intikal ettirmek ve yurt dışında ise, Türk konsolosluğuna bildirmek veya bildirilmesini sağlamak yükümlülüğü ile her iki halde de, ayrıntılı bir rapor verme yükümlülüğünü yerine getirmediğinde 3.500 TL idari para cezası,

verilir.

(2) 2920 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde geçen fiillerden;

a) Ruhsat sahibinin, ruhsatın örneklerini, işletmesinde müşteri ve iş çevrelerinin kolaylıkla görüp okuyabilecekleri yerlere asmaması halinde 1.500 TL idari para cezası,

b) Ruhsat sahibinin, işletme faaliyetlerini ruhsatın şartlarına aynen uyarak yürütmemesi halinde 6.000 TL idari para cezası,

c) Ruhsat sahibinin, belirlediği uçuş tarifelerini Genel Müdürlük tarafından onaylanmadan veya onaylanmasının üzerinden yedi gün geçmeden veya yürürlüğe koymadan en az üç gün öncesine kadar üçüncü kişilere duyurmadan yürürlüğe koyması halinde 1.500 TL idari para cezası,

verilir.

(3) Ek-1'de yer alan bulgulara belirtilen miktarda idari para cezası verilir.

(4) Yukarıdaki fıkralarda belirtilenler dışında kalıp da Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünün sivil havacılığı düzenlemek maksadıyla alacağı önlemlere uymayanlara 2920 sayılı Kanunun 143 üncü maddesinin üçüncü fıkrasına göre işlem yapılır."

12. *"İdari yaptırım kararlarına itiraz"* başlıklı 11. maddesi şöyledir:

"(1) İdari para cezalarına karşı, tebliğ tarihinden itibaren onbeş gün içinde sulh ceza mahkemesine başvurabilir. Bu süre içerisinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari para cezaları kesinleşir."

13. 30/03/2005 tarih ve 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun *"Amaç ve kapsam"* başlıklı 1. maddesi şöyledir:

"Bu Kanunda; toplum düzenini, genel ahlâkı, genel sağlığı, çevreyi ve ekonomik düzeni korumak amacıyla;

a) Kabahatlere ilişkin genel ilkeler,

b) Kabahatler karşılığında uygulanabilecek olan idari yaptırımların türleri ve sonuçları,

c) Kabahatler dolayısıyla karar alma süreci,

d) İdari yaptırıma ilişkin kararlara karşı kanun yolu,

e) İdari yaptırım kararlarının yerine getirilmesine ilişkin esaslar,

belirlenmiş ve çeşitli kabahatler tanımlanmıştır."

14. Kanun'un"*Tanım*" başlıklı 2. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahat deyiminden; kanunun, karşılığında idarî yaptırım uygulanmasını öngördüğü haksızlık anlaşılır."

15.Kanun'un "*Genel kanun niteliği*" başlıklı, 06/12/2006 tarih ve 5560 sayılı Kanun'un 31. maddesiyle değiştirilen 3. maddesi şöyledir:

"(1) Bu Kanunun;

a) İdarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümleri, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde,

b) Diğer genel hükümleri, idarî para cezası veya mülkiyetin kamuya geçirilmesi yaptırımını gerektiren bütün fiiller hakkında, uygulanır"

16. Kanun'un "*Yaptırım türleri*" başlıklı 16. maddesi şöyledir:

"(1) Kabahatler karşılığında uygulanacak olan idarî yaptırımlar, idarî para cezası ve idarî tedbirlerden ibarettir.

(2) İdarî tedbirler, mülkiyetin kamuya geçirilmesi ve ilgili kanunlarda yer alan diğer tedbirlerdir."

17. Kanun'un "*Başvuru yolu*" başlıklı 27. maddesinin 1. fıkrası ise şöyledir:

"İdari para cezası ve mülkiyetin kamuya geçirilmesine ilişkin idari yaptırım kararınakarşı, kararın tebliği veya tefhimi tarihinden itibaren en geç on beş gün içinde, sulh ceza mahkemesine başvurulabilir. Bu süre içinde başvurunun yapılmamış olması halinde idari yaptırım kararı kesinleşir."

18. Kanunun "*Çeşitli Kabahatler*" başlıklı ikinci kısmında yer alan 32. ila 43. maddelerinde, Türk Ceza Kanunu kapsamı dışında kalan çeşitli kabahatler sayılarak, bu eylemlere yaptırımlar öngörülmüştür.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

19. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Eyüp SARICALAR, Ahmet ARSLAN, Mahmut BALLI ve Bilal ÇALIŞKAN'ın katılımlarıyla yapılan 28/11/2022 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

20. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil İbrahim ÇİFTÇİ ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra; gereği görüşülüp düşünüldü:

21. Dava,2920 sayılıKanun'un144. maddesi uyarınca, insansız hava aracı ile uçuş izni almadan uçuş yapıldığı gerekçesiyle, anılan Kanun ve Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü Tarafından Verilecek İdari Para Cezaları Hakkında Yönetmelik uyarınca verilen idari para cezasının iptali istemiyle açılmıştır.

22. Yukarıda izah edilen düzenlemelere göre; Kabahatler Kanunu'nun, idarî yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerinin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı; diğer kanunlarda görevli mahkemenin gösterilmesi durumunda ise uygulanmayacağı anlaşılmaktadır.

23. Olayda, davanın, 2920 sayılı Kanun'da belirtilen yükümlülüğü yerine getirmediğinden bahisle verilen idari para cezasının iptaline ilişkin olarak açıldığı, 2920 sayılı Kanun'da davacının işlediği ileri sürülen kabahate ilişkin idari yaptırımın düzenlendiği, ancak bu idari yaptırımakarşı kanun yoluna ilişkin bir düzenlemeye yer verilmediği, Kanun uyarınca verilen idari para cezalarına ilişkin usul ve esasları belirleyen yönetmelikle, idari para cezalarına karşı sulh ceza mahkemesine başvurulacağının düzenlendiğianlaşılmıştır.

24. İncelenen uyuşmazlıkta, verilen idari para cezasının5326 sayılı Kanun'un 16. maddesindebelirtilen idari yaptırım türlerinden biri olduğu, 2920 sayılı Kanun'da da idari para cezasına itiraz konusunda görevli mahkemenin gösterilmediği anlaşılmıştır. Bu durumda, Kabahatler Kanunu'nun 5560 sayılı Kanun'la değişik 3. maddesinde belirtildiği üzere, idari yaptırım kararlarına karşı kanun yoluna ilişkin hükümlerin, diğer kanunlarda aksine hüküm bulunmaması halinde uygulanacağı ve görevli mahkemenin belirlenmesinde 5326 sayılı Kanun hükümleri dikkatealınacağından, dava konusu idari para cezasına karşı açılan davanın görüm ve çözümünde, anılan Kanun'un 27. maddesinin 1. fıkrasıuyarınca adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

25. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Ankara 2. İdare Mahkemesininbaşvurusunun kabulü ile, Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 15/04/2022 tarihlive Değişik İş No.2022/1445 sayılı görevsizlik

kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B. Ankara 2. İdare MahkemesininBAŞVURUSUNUN KABULÜile Karşıyaka 1. Sulh Ceza Hakimliğinin 15/04/2022 tarihli ve Değişik İş No.2022/1445 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA ,

28/11/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Nilgün	Doğan	Eyüp
TOPAL	TAŞ	AĞIRMAN	SARICALAR

Üye	Üye	Üye
Ahmet	Mahmut	Bilal
ARSLAN	BALLI	ÇALIŞKAN